

Tuinieren als volksvermaak

Zo'n honderdvijftig jaar geleden werd in Nederland discussie gevoerd over de vraag hoe 'gewone' mensen het best hun vrije tijd konden doorbrengen. Traditioneel volksvermaak, zoals kermisvertier, was de elite niet alleen een doorn in het oog, ze vormde vaak een regelrecht gevaar voor de openbare orde. Aangezien in het verleden maar al te vaak was gebleken dat een regelrecht verbod weinig zoden aan de dijk had gezet, moesten andere wegen worden gevonden. Het volksvermaak zou moeten worden veredeld, waarbij allerlei 'ruwe' spelletjes plaatsmaakten voor 'nette', door de burgerij georganiseerde feesten en evenementen.

Zogenaamde 'Vereenigingen voor Volksvermaken', die in Goes en andere steden rond 1870 als paddenstoelen uit de grond schoten, moesten handen en voeten geven aan dit burgerlijk beschavingsoffensief. Het werkkerrein van deze clubs was breed, zo blijkt uit de in 1995 verschenen dissertatie van John Helsloot, waarin de situatie in Goes nauwkeurig onder de loep wordt genomen. Voorlezingen, kunstbeschuwingen, concerten en schilderijtentoonstellingen werden georganiseerd; volkszangscholen, kinderspeeltuinen en ontspanningslokalen voor arbeiders werden gebouwd. In dit alles past de oprichting van de bloemenvereniging Floralia. De grondgedachte van Floralia was dat het thuis zelf opkweken van een stekje tot een plant "niet anders dan gunstig kan werken op de beschaving." De Goesche Courant was laaiend enthousiast. Door de regelmatige verzorging van het plantje was het mogelijk, zo lezen we, "om orde, reinheid en nauwgezetheid bij arbeidszin, ingetogenheid en huiselijken vrede aan te kweken!" Dit leidde weer tot "bevordering van het levensgenot en tot veredeling van den zin voor het schoone en goede." Zelfs het karakter van een mens zou door de omgang met planten worden verbeterd: "Komt een onreine gedachte bij u op, zij zal verdwijnen, wanneer gij slechts naar het vlekkeloos gewaad van de bloemen ziet!" Door de gezelligheid die er van de planten uitstraalde, kon bovendien worden voorkomen dat de man zijn vertier buitenshuis zocht.

Gratis entree!

Lente **TUIN**
 en Puur genieten!
 Woon **Beurs**

16 - 18 Maart 2012 | Zeelandhallen Goes

www.lentetuinenwoonbeurs.nl

De hooggespannen verwachtingen werden evenwel de bodem ingeslagen. Reeds na een jaar was duidelijk dat maar weinig mensen zich bij de bloemenvereniging hadden aangesloten. Onder de 35 aanmeldingen bevonden zich slechts 17 mensen voor wie de vereniging was bedoeld, namelijk "de vertegenwoordigers van de arbeidende klasse".

De initiatiefnemers wisten niet waar het aan lag. Vormde de hoge prijs van de plantjes een belemmering? Of waren, zoals sommigen meenden, "de bloemen in de woningen der mindergegoeden onnut, want ze leverden niets op, kostten maar geld, tijd en zorg, en konden daarom best gemist worden?" Dit alles speelde ongetwijfeld een rol. Belangrijker echter was dat het 'volk' Floralia zag als een herensociëteit, waar het maar weinig had te zoeken. Op de sympathie van orthodoxe protestanten kon de bloemenvereniging evenmin rekenen, daarvoor was hun afkeer van tentoonstellingen, prijzen en beloningen te groot. Ook de socialisten hadden er geen goed woord voor over. Tijdens een vergadering in 1889 van de 'Zeeuwsche propaganda-club voor algemeen kies- en stemrecht' beweerde de Rotterdammer W. Helsdingen dat Floraliaverenigingen "slechts huismiddeltjes" waren om het lot van de arbeider te verzachten. "De werkman kan een heel jaar turen op een plantje en is dat dan goed gegroeid, dan krijgt hij een rijksdaalder op een spaarbankboekje", zei hij enigszins laatdunkend.

Nee, in de negentiende eeuw was het kweken van planten en bloemen niet aan de 'gewone' man van Goes besteed.

Albert L. Kort

Motorfiets en Scooter testbanken

K&N filters
carburatiekits
injectiemodules

Tel.: 0113-271770
www.tovami.com